

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. »GORENJEČ« stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Ljubljanski grad — na bobnu.

V 30.—34. številki »Gorenjca« smo obširno pisali o važnosti ljubljanskega gradu za promet tujcev na Kranjskem. Zavzeli smo stališče, naj mesto Ljubljana izkuša na vsak način pridobiti grad v svojo last, povdarjali smo pa tudi, naj visoka vlada v tem vprašanju ne postopa preveč ozkosrčno.

Članki so izšli tudi v posebni brošuri, o kateri so pisali tudi izvenkranjski listi, kakor: »Agramer Tagblatt« in tudi celo ruski listi, in to jako simpatično, ter so se strinjali z našo trditvijo, da je nakup ljubljanskega gradu za Ljubljano jako važno vprašanje. »Slovenski Narod« je v št. 238 posnel glavne misli naših člankov in toplo priporočil nakup gradu.

A erar je, kakor pravi »Narod«, v svoji znani dobrohotnosti odklonil porudbo mestne občine iz leta 1896 in 1897, ki mu je ponujala za grad 10.000 kron, ter je te dni odredil, da se grad proda na javni dražbi.

Z ozirom na vse to je dne 21. t. m. občinski svetnik, gospod ravnatelj Senekovič podal v občinski seji mesta Ljubljane nujni predlog:

1.) Naj mesto stopi z vlado vnovič v dogovor glede odkupa gradu, predno ga tista izkuša prodati na javni dražbi.

2.) Naj mesto ponudi vladi 15.000 kron za grad.

Svoj predlog je utemeljeval prav izborno in je pri tem tudi omenjal članka, ki smo ga priobčili v zadnji številki »Gorenjca« z naslovom »Promet s tujci«. Predlagatelj je tudi omenil, da je deželni žbor že opetovano apeliral na vlado radi gradu in da je vlada mestu Gradcu prodala grad za 6000 gld., dasi je Gradec po zatrdilu ondotnih listov v boljšem položaju nego Ljubljana. Predlogi so bili soglasno sprejeti.

Danes se pa hočemo še nekoliko baviti s tem aktualnim vprašanjem ter si nekoliko ogledati pri tem prizadete faktorje.

Pred petimi leti je torej Ljubljana ponudila erarju 10.000 kron za grad, kar je po našem mnenju prav honetna ponudba, kajti **grad je danes pač le razvalina.**

Mestu Gradcu je vlada dala grad za 12.000 kron, ne da bi bila preje razpisala licitacijo.

Ako dandanes mesto Ljubljana ponudi erarju 15.000 za staro razvalino, ni to postopanje **le lojalno** — ampak celo jako munificentno, reči smemo — to je **dar vladi**, kar hočemo dokazati s sledečim: V občinski seji ljubljanski smo namreč slišali, da **ni cel grad** lastnina vlade, ampak da je Ljubljana soposestnica gradu, kajti stolp za čuvaja in stolp proti severovzhodu sta prava **last mesta Ljubljane**. Čudimo se, da noben občinski svetnikov ni povdarjal tega, kajti to bi se moralo vladi prav toplo položiti na srce, ker ona postopa tako, kakor bi bila ona edina lastnica gradu.

Vprašamo se torej, kak uspeh pa bi imela licitacija? Tacega gotovo ne, kakor ga pričakuje vlada, kajti kdo bode kupil grad, ko ne more odkupiti stolpov, ter bi imel na levo in desno soseda, katerega bi se na noben način ne mogel iznebiti. Iz tega sledi, da ima grad edino le za mesto nekaj vrednosti, za vsacega drugega pa ne toliko, ker po tem, kar smo slišali, nihče ne more postati neomejeni posestnik gradu. Kak pomen ima to, ve vsak, kdor je imel opraviti s takimi stvarmi. Posebno pa v takem slučaju, ko je solastnica — **občina**.

Zatorej je občudovanja vredna ženeroznost občinskega sveta, da nihče izmed svetnikov ni tega tako važnega momenta omenil. Radovedni smo, kaj bode sedaj ukrenil pogumni solastnik gradu. Človek mora res strmeti nad tem, kako postopa vlada v celem vprašanju. Ne vemo, bi se li bolj čudili naivnosti ali tisti blagonaklonjenosti??! ki jo kaže to postopanje.

Sploh pa bi moralo vladi sami biti ležeče na tem, da se promet tujcev pomnoži, kajti ona bode itak pri tem imela največ dobička. Ako se promet tujcev pomnoži, bode tudi ona imela veliko koristi, ker bode vsled večje davčne zmožnosti prebivalcev davčni vijak zopet lahko precej privila. Kdor ne uvidi tega, **je slab gospodar**. Z zadovoljstvom nas navdaja dejstvo, da je mesto storilo, kolikor je bilo v njegovi moči, radovedni smo pa tudi, kako bode postopal erar; bode li spoznal važnost in korist te akcije za državo, ali bode storil korak, ki bodé imel le momentanen uspeh pred očmi, da dobi par tisočakov več.

Proti pijančevanju.

Vlada je minuli torek dne 21. t. m. predložila poslanski zbornici zakonski načrt, kako bi se pijančevanje omejilo. Načrt, ki naj bi bil postava za vse avstrijske dežele, se deli v obrtni, privatni in kazensko-veljavni del. V obrtno-veljavnem delu naj bi se popolnoma prenovilo, kako se smejo prodajati žgane opojne pijače. — V tem oziru se razločuje vladna predloga: 1.) Prosta obrt prodajanja žganih opojnih pijač v zaprtih posodah v najmanjši meri pet litrov in več, dočim smejo prodajati v merah pod pet litrov nasproti dosedanjim določbam le take osebe, ki imajo dovoljenje žganjetoča ali pa prodajo na drobno žganih opojnih pijač. Ta določba ima namen, da se strožje kontrolira prodaja na drobno žganih opojnih pijač z manj kakor pet litri, ker se je pokazalo, da po dosedanjih izkušnjah tako prosto trženje v zaprtih posodah in poljubnih množinah ni ničesar drugega v praktičnem življenju kakor žganjetoč, kajti pivci pijo kupljeno žganje takoj, največkrat še pred vrati prodajalnice.

2.) Dovoljenje točenja se daje le s pravico, da se sme dajati dotične tekočine gostom ali pa čez ulico v nezaprtih posodah, kakor tudi, da se prodajajo taiste v zaprtih posodah in v poljubni množini.

3.) Ravnotako se dovoljuje prodaja na drobno s pravico, da se sme prodajati v zaprtih posodah in v množini v najmanjši meri $\frac{1}{8}$ litra.

Vladna predloga pravi nadalje, da je treba gledati na to, je li pojem točenja glavni pa postranski obrt, ki je imel dosedaj le nekako davčno važnost.

Določa se tudi, da se v prostorih, v katerih se točijo žgane opojne pijače, splošno ne sme izvrševati noben drug obrt. S tem bi se preprečilo, da bi prodajalnice, v katerih se prodaja prebivalstvu potrebni živež in druge take stvari, ki se rabijo vsak dan, v bodoče ne nudile prilike za neposredno uživanje žganih in opojnih pijač. Da se omeji število žganjetoča in prodaje na drobno, se določa, da se sme v občini k večjemu na 500 prebivalcev podeliti ena koncesija. Dosedanja izkušnja v inozemstvu dokazuje, da je to določbo izvrstno sredstvo v boju zoper alkoholizem. S to določbo se omeji zlasti prodaja na drobno. Politična deželna oblast sme pa delati izjemo s tem, da dovoljuje tudi več prosilcem take

koncesije, a to le v večjih in razsežnejših občinah po za-
slišanju dotičnih občin in v sporazumu z deželnim odborom.

Z določbami 2. in 3. odstavka vladne predloge se predpisi, ki dosedaj veljajo zoper pijančevanje le za Galicijo in Bukovino, raztezajo — seveda deloma predruženjeni — tudi na vse druge avstrijske dežele. Po teh predpisih se zlasti, ako kdo zakrivi kako kaznivo dejanje, kaznuje dognana pijančljivost tudi tedaj, če se storjeno kaznivo dejanje ne izkaže le kot zločin, temveč kot prestop.

Vrhutega se naj pijančevanje kot tako kaznuje tudi tedaj, ako je vsled njega v nevarnosti kako življenje, zdravje ali pa telesna varnost koga drugega, ali ako kdo tekom pol leta obleži pijan na kakem javnem prostoru.

Določila te postave veljajo pa ravnotako tudi za že obstoječa obrtna podjetja. Taka določba je bila nujno potrebna, kajti veliko število žganjarij, ki so bistveno razširjale pijančevanje, je treba zmanjšati. Da bi pa obrtniki, ki sedaj izvršujejo ta obrt, na ta način ne imele nobene škode, se bode pri podelitvi koncesij nanje oziralo pred drugimi prosilci.

V Kranju, 25. oktobra.

K položaju. Češki listi poročajo, da misli vlada, ako poslanska zbornica ne bo mogla do srede novembra meseca mirno poslovati, razpustiti koncem novembra državni zbor in razpisati nove volitve. V ta namen so Mladočehi, češki agrarci in češki narodni socialisti izdali skupni oklic na volilce, po katerem hočejo pri volitvah složno iti v boj.

Poslanska zbornica mlati še vedno prazno slamo. V seji dne 22. t. m. so se primerili velikanski škandali in skoro bi prišlo do pretepa. Z raznih strani se je klicalo: Izdajalec, lump, prodana duša, parlamentarni ušivci i. t. d. — Razpravljali so se zgolj nujni predlogi, tako glede narodne ravnopravnosti v Šleziji, o suspenziranju deželnosodnega svetnika in državnega poslanca Lupuja. — Vlada je predložila zakonski načrt o uporabi nadomestne rezerve. Ta jako zvito uprizorjeni poskus se je razkrinkal, kajti vlada misli zvišati stalno armado za 20.000 mož na leto. Na Ogrskem so vse opozicijske stranke proti temu načrtu.

Na Francoskem štrajka 116.000 premogarjev; na delu jih je le 14.000, a tudi te izkušajo pregovoriti, da bi štrajkali.

PODLISTEK.

Nekoliko črtic o lužiških Srbih.

Nabral Marjan.

Dalje...

Veliko vlogo v življenju lužiških Srbov igra petje in godba. Narodne pesmi so po večini lirske, nežne, melodične in se odlikujejo tudi po realizmu vsebine. Mnogo je pesmi, ki se pojo pri narodnih igrah. Od godbenih narodnih instrumentov so glayni trije: flavta, gosli in dudaljška. Dandanes se žalibog čisto gube narodne pesmi ter igre in nadomeščajo jih nemške.

Še sedaj je mnogo slovanskega v tipu Lužičanov. To zapazi vsakdo, kdor pride tja iz kateregakoli si bodi nemškega mesta. Zlasti so obdržale slovanski tip ženske, med katerimi je dobiti vrlo lepih, nenavadno pravičnih obrazov. Možaki večinoma ne nosijo niti brk niti brade. Zelo lepa je tudi njihova obleka; celo vsakdanja ženska obleka je zelo živo pisana. Za proučevanje narodne noše v Spreewaldu ste razen fotografij in albumov dve novi knjigi: ena «Sächsische Volkstrachten und Bauernhäuser. Dresden l. 1897», izdana povodom draždanske narodopisne razstave l. 1896, druga je «Bilder aus dem Spreewald, Originalzeichnungen von Willy Werner, Berlin l. 1897».

Gornja Lužica, zlasti saksonska, je privlačna zaradi tega, ker je v nji središče duševnega življenja Lužičanov,

namreč v mestu Budišinu. V tem mestu so nastali prvi pričetki lužiško-srbskega preporoda, in se še danes tam najboljšo nadaljuje duševno delovanje. Mesto ima prekrasno lego na desnem bregu Spreve in šteje 25.000 prebivalcev. Prebivalstvo je mešano in govori nemški ter lužiško-srbski. V bližini Budišina je bila 20. in 21. maja leta 1812 velika bitka med vojsko Napoleona I. na eni strani, in na drugi z zvezno vojsko Nemcev in Rusov.

Glavna prosvetna ustanova lužiških Srbov je «Srbska Matica», ki je slavila l. 1897 svojo petdesetletnico. Druga slična ustanova je «Narodni dom», ki se sedaj šele zida.

Začetek tega stoletja je bil za Lužičane v vsakem oziru žalosten. Uspehi v borbi z Napoleonom I. leta 1813—14 so okrepili nemško-narodno zavest v pan-grmanskem smislu, v katerem programu ni bilo samo zjedinenje grmanskega življa, temveč tudi nasilno ponemčevanje slovanskih narodnosti, ki so pripadale še razdeljenim nemškim državam. Najbolj živo se je razvila ta težnja na Pruskem. Do dunajskega kongresa je pripadal Pruski samo neznaten del dolnje Lužice, toda po sklepu tega kongresa l. 1815 je dobila Pruska vso dolnjo in severni del gornje Lužice. Južni del gornje Lužice je ostal Saksonskemu. Tako so nastale zelo neugodne razmere za narodni razvoj lužiških Srbov. Vse, kar je bilo narodnega, se je pričelo gubiti in prepuščati mestu tujcem. Toda na srečo so se našli tudi v tem

Deželnozbornske volitve na Moravskem so se minuli četrtek dokončale. Izvoljenih je 18 Mladočehov, 11 Staročehov, 7 čeških klerikalcev, 21 poslancev nemške napredne stranke, 6 nemške ljudske stranke in 5 Vsenemcev. Čehi so odvzeli Nemcem mestni mandat Kromerice. V okraju Moravska Ostravica pa je zmagal nemški kandidat le z večino 5 glasov. — Konečni izid je naslednji: Čehi razpolagajo z 45 (prej 44) mandati, Nemci pa z 49 (prej 50) mandati.

Burski generali so te dni prišli tudi v Pariz, kjer so bili navdušeno sprejeti. General Božić je dejal, da Buri hočejo ostati Angliji zvesti, a zatirati se ne bodo dali. Predsednica podpornega društva za Bure je izročila Dewetu 75.000 frankov.

Dopisi.

Iz Cerkljan. Znani profesor Jenko, ki je pri nas že dlje časa skoro vsak dan strašil in imel skoro vsa tukajšnja društva, h katerim prištevamo posojilnico, kmetijsko društvo, gasilno društvo, na »špagi«, je sedaj v Seretu v Bukovini. Vodil je tudi naš občinski odbor, saj je naš župan Zamen le zaradi njega skliceval malone vsako nedeljo po maši občinske seje. Kako »uzorno« so gospodarili, je opisal vrli »Gorenjec« to njihovo gospodarstvo že v predzadnji številki. In tudi deželnemu odboru se je zdelo to gospodarstvo nekako čudno. Vsled tega je imenoval štiri neodvisne kmetovalce, da smejo hoditi k občinskim sejам in nekako kontrolirati njih gospodarjenje pri občinskem gospodarstvu. Ti možje so namreč: Jurij Gašperlin iz Šmartna, Jože Hacin s Črešnjevka, Jože Jenko z Brnikov in Fr. Kepic iz Cerkljan. — Občinskega pisarja je zadnji »Gorenjec« dopis iz Cerkljan tako poparil, da je izgubil pero raz klobuk in tudi velika luknja iz birtoha je že izginila.

Iz poljanske doline. Iz naše doline se redkokdaj beró novice v Vašem cenjenem listu. Danes sem se namenil pisati neko posebnost, in sicer, kako znajo računati v poljanski hranilnici in posojilnici. Nekdo je vzel dne 20. junija 1897 25 goldinarjev, katere je potem vrnil dne 6. januarja 1898. Izposojen je imel torej omenjeni znesek nekaj dni čez pol leta, v knjižici pa ima zapisano, da je plačal obresti 74 (reci: sedemdeset štiri) **goldinarjev**. Tako torej poslujejo in računajo naši klerikalci. To so izvrstni računarji, katerim bi se imele pripeti svetinje. Škoda je le, da dosedaj še nimamo takih svetinj. (Prosimo, oglasite se še večkrat. Opomba uredništva.)

narodu, ki se je tako hitro ponemčeval možje daljnega pogleda, katerim so bili na srcu interesi njih naroda. Zato so stavili predlog, da naj se osnuje društvo, ki bi pazilo, da ne ugasne narodna zavest in ki bi služilo za osnovo daljnega razvoja.

To društvo je bilo »Srbska Matica«. Treba je pa omeniti, da je ona imela tudi prednika. Še leta 1716 je osnovalo šest srbskih dijakov na lipškem vseučilišču »Srbsko propovedniško društvo«, katerega svrha je bila, proučevati narodni jezik. Na vitemberskem vseučilišču trideset let pozneje so osnovali srbski dijaki slično društvo. Početkom XIX. stoletja so osnovali gimnazijski dijaki v Budišinu društvo, zopet v narodnem duhu. Med drugimi je bil član tega društva že omenjeni Andrej Zeiler in v tridesetih letih ga je vodil Smoler kot gimnazijec. Ko je dovršil Smoler gimnazijo, se je zapisal na breslavsko vseučilišče, kjer je bil po njegovem trudu ustanovljen srbski oddelek »Akademičnega društva« in člani tega oddelka so proučevali narodni jezik, zbirali narodno blago in izdajali rokopisen časopis. Pomagali so srbskemu dijaštvu pri tem podjetju češki profesorji kot: Čelakovski, Purkina in drugi. L. 1846 je bilo osnovano pri praškem lužiško-srbskem duhovnem semenišču književno društvo »Serbovka«.

Konec ...

Iz Železnikov. Novega pri nas ni bogve kaj, vendar naj Vam, gospod urednik, poročam nekatere stvari, katere bi vtegnile zanimati tudi širše občinstvo. Dne 8. t. m. je bil pri nas — kakor ste že na kratko omenili — prvi sodno-uradni dan. Nekake take dneve smo že imeli pred več desetletji, a so se bili popolnoma opustili, bodisi vsled pomanjkanja strank, bodisi [vsled brezbriznosti prebivalstva. Vsled prošnje tukajšnjega županstva sporazumno z županstvom v Sorici je višje sodišče v Gradcu res dovolilo, da se ti sodno-uradni dnevi zopet vpeljejo v Železnikih po enkrat na mesec. V to svrho je županstvo najelo primerno sobo. Doslega deželno-sodnega svetnika g. Mikuža je ob prihodu pozdravil g. župan Fr. Košmelj z občinskim odborom in tukajšnji g. župnik. Če človek pomisli, da imajo nekateri hribovi skoro tri ure ali pa še dlje, predno pridejo v Železnike, od koder računajo potem še tri ure hoda do Škofje Loke, potem je pač opravičen in popolnoma umesten ta korak županstva, kajti ljudstvo bo šele spoznalo to dobroto in bo zanj prav hvaležno. To je torej že drugo uspešno delo našega vrlega župana g. Fr. Košmelja. Prvo smemo po vsej pravici edino le njemu pripisovati, namreč: dvakratno poštno zvezo, tudi jako pametna in dobra misel. — Kakor čujemo, se vrše pogajanja od strani županstva tudi glede politično-uradnega dneva. Ker smo dobili sodno-uradni dan, tedaj bi bilo ravno tolikega pomena tudi upeljava politično-uradnega dne, ne le za našo županijo, temveč tudi za sosednjo županijo Sorica. Zaradi zadostnega števila strank naj bi se morebiti pritegnil tudi še ves gornji del nad Selcami, odkoder imajo ljudje mnogo bližje v Železnike. — Iz zgoraj povedanega je razvidno, da stremi naše vrlo županstvo za tem, da napredujemo. Vsekakor bi bila prva in zadnja dolžnost naših deželnih in državnega poslanca, nam izposlovati in pridobiti take in enake ugodnosti. A kakor čitamo v raznih listih, je tem našim poslancem vse drugo bolj pri srcu, kakor pa koristi in blagor našega ljudstva. Rajše delajo za prazen nič obstrukcijo in tako podkopujejo še tisto trohico gospodarske delavnosti, katere naj bi bili deležni iz deželnega zbora. — Upamo, da bodo merodajni krogi uvideli potrebo in korist te upeljave, zlasti sedaj, ko smo dobili tudi sodno-uradni dan po enkrat na mesec. Našemu vrlemu in delavnemu županstvu pa smo prav iz srca hvaležni za njegovo požrtvovalnost in uspešen trud. Le pogumno naprej! — Tukajšnji občinski odbor je med drugim razpravljal o tem minuli četrtek. Poročilo sledi.

Iz blejskega kota. Roženkransko nedeljo so se v Gorjah imeli prav dobro: jedli so štruklje in se veselili v novi posojilnični hiši, da je bilo kaj. Z Jesenic so povabili pevce in tamburaše, da so jim peli in udarjali, z Bohinjske Bele pa znanega župnika Mraka, da jim je pridigoval o »zadružnem življenju«. Mrak sicer v cerkvi dobro govori (seveda kadar se pripravi), a za konzume mu pa ne gre in ne gre. Klobasal je o judih, fabrikah, cukru in petroleju in kaj bodo še vse storili klerikalci, da bodo osrečili verno naše ljudstvo i. t. d. Hotel je pač Gorjance prikleniti na konsumno društvo, ker se je jelo med njimi že nekaj »kuhati«, odkar so bile tiste čudne razprtije in so videli zadnje čudne račune. Gorjanci namreč tudi niso sami jančki, ki bi se kar tebi nič meni nič dali striči svojem Janezu. Starejši že uvidevajo, da ni vse zlato, kar se sveti; zato pa gospodje priklepajo mlajše člane »Bralnega društva« in raznih bratovščin — s pi-jačo, ki se toči v konzumu. Ker jo pa ne smejo piti v konzumu, jo pa pijejo v mežnariji, za katero je modri župnik Azman preskrbel kotiček v novi posojilnični hiši. To pijančevanje se torej uganja kar naravnost pod pokroviteljstvom gosp. župnika. Mož bo sicer neizrečeno pobožno zavijal oči in se zgražal, da je to neresnično, a tisto popivanje je pokrival že tudi prej, ko je bil konzum še v »Gorjanskem domu«. Ker v prodajalni konzuma niso smeli popivati vsled prepovedi oblastev, popivali so skrivaj pod streho in kadili, da je bilo strah. In ko so ljudje opozorili gospoda na nevarnost ognja in ga prosili, naj to prepove, ni ganil z mezincem, ker se je bal zamere pri svojih dobrih — fantih. Kako so pa že

Gorjanci — ne vsi — v klerikalen jarem vklenjeni in vajeni tudi klerikalnih — palic, je pa najboljši dokaz konec Mrakove pridige na roženkransko nedeljo. Hvalil je Gorjance, kako so napredovali, da so zidali novo posojilnično hišo, za kar se imajo seveda zahvaliti župniku Ažmanu, in pri patem udaril po «Gorjanskem domu», češ, da je to zdaj «najbolj zapuščena hiša v fari». Tu je dal duška svoji stari mržnji, ki jo je imel že pred 16. leti kot gorjanski kapelan proti «Bralnemu društvu» in «Gorjanskemu domu». In udaril je tudi — župana Jakoba kot voditelja društva in tisto od gorjanskih kolin odebelelo Reziko, ki Leskovcu — pomaga voditi društvo tako, da je zdaj «najbolj zapuščena hiša v fari». To je plačilo sveta! Mislili smo, da ga bodo en čas še pustili našega Leskovca, a — so že začeli. In nekega dne boš ležal med farovškimi smetmi, kakor ožeta limona, ti bore Jaka. Nam se smiliš, zraven pa se čudimo, da ste Gorjanci tako zavozili, da «Bralno društvo» beži iz svojega «Doma» in gre v najete posojilnične prostore. In zakaj gre?! Zato da se bode moglo piti pivo in vino iz konsuma — v mežnariji in bo fajmošter Ažman imel več krotkih ovčic.

Iz Mojstrane. Pri Portland-cementni tovarni se ustanovi obrtna bolniška blagajna. V smislu določeb po §§ 21. in 25. pravil se razpisuje občni zbor na dan 30. oktobra ob treh popoldne v tovarniški pisarni. Tovarniški delavci se uljudno prosijo, da se vsi polnoštevilno udeleže volitve. Vendar smo enkrat dosegli nekaj, kar je za delavca nujno potrebno. Skoro štiri leta se že vleče ta stvar, katero so največ zavlačevali klerikalci pri okrajni bolniški blagajni, ker nam niso dovolili izstopiti. Prejšnje načelnštvo blagajne je namreč mislilo, da nas bodo primorali, da ostanemo še nadalje pri okrajni bolniški blagajni. In ko smo dobili od deželne vlade že dovoljenje, so nam še nasprotovali. Obrnili so se na dr. Brejca, ki jim je delal pritožbe, a vse ni nič pomagalo. Pritožil se je dva- ali trikrat, pa povsod je pogorel. Dne 30. t. m. se — kakor že zgoraj povedano — vrši ustanovni občni zbor. Tako smo zopet za en korak naprej. Gledati moramo sedaj in skrbeti, da se ustanovi še bratovska skladba za stare in onemogle delavce. Upamo, da bomo tudi to kmalu dosegli. Slavno tovarniško družbo tedaj nujno prosimo, da bi nam še to poskrbelo, ker je taista silno potreba, ker so nekateri delavci že začeli pešati in bodo kmalu onemogli. Tudi bi opozorili slavno tovarniško družbo na to, da se že vendar enkrat spomni na stanovanja, katera se nam obljubujejo že celih pet let. Da je tu treba nujne pomoči, ne bodem natančneje opisoval. Stanovanja so pri nas silno draga, od 3—7 goldinarjev na mesec, zraven pa še nezdrava, ker so to same zaduhle kleti, v katerih bi komaj živina mogla prebivati. Toda še te se jako redko dobe. Sploh je pri nas draginja taka, kakor v največjih mestih. Tedaj še enkrat prosimo.

Več tovarniških delavcev.

Novičar.

Na Gorenjskem.

Cenjene naročnike „Gorenjca“, katerim je potekla konec minulega meseca četrtna naročnina, prosimo uljudno, da kar najpreje ponove nadaljnjo naročitev, da jim pošiljanje lista ne prestane.

Osebnosti. Poštarjem I. razreda je imenovan g. Alojzij Schrey na Jesenicah; poštarjem II. razreda gg. Josip Pogačnik v Podnartu in Franc Prettnar v Mojstrani.

«Slovenec» najnovejši čudež in njegova skrb za kmeta. Piše se nam: V ponedeljkovem «Slovencu» št. 241 smo čitali strašno vest o ponesrečeni vožnji dr. Šustersiča na nameravani katoliški shod v Kostanjevico. «Slovenec» opisuje na uprav ganljiv način, kako je bil dr. Šustersič s svojim poročevalcem «na čudovit način» otet smrti. Ker ni bilo na postaji Videm niti enega voznika več (dokaz, kako ljubijo kostanjeviski klerikalci

svojega «nenadomestljivega voditelja», opomba uredn.) primorana sta bila peljati se z nekim, v Vidmu se slučajno mudečim kmetom. Proti Krškemu se jim je splasila mlada kobila. Poročevalec, «hrabri Štefe» skočil je še pravočasno raz voz, na kar se je voz prevrnil in dr. Šustersič si je zamotal nogo tako med kolo, da ga je zdivjana žival vlekla še nad 6 metrov daleč. Tik nekega križa poleg ceste pretrgal se je voz, in pobesneta žival je drla s prednjim delom voza proti Krškemu dalje. «Slovenec» pravi: «Velikanska nesreča je bila neizogibna — in na čudovit način je ostal dr. Šustersič še živ.» — Tako lepo popisuje «Slovenec», kako čudapolno sta se otela iz velike nesreče dr. Šustersič in njegov «laupurs». No, gospoda zdravnik krske bolnice sta tudi konstatirala, da je dragoceno življenje dr. Šustersičevo zares izven vsake nevarnosti — še več, da je samo na nogi lahko ranjen. — Tudi mi izrekamo svoje sožalje nad malo nezgodo z nado, da bi okrevaj dr. Šustersič prej ko mogoče. Dovoljujemo pa si vprašanje: Kaj pa se je zgodilo z njihovim voznikom? Ti pobožni «Slovenčevci» so tako ljubeznivi prijatelji našega «dobrega» ljudstva (A le v gotovih slučajih. Opomba uredništva.), da so popolnoma pozabili na ubogega, usodi prepuščenega kmeta, ki je vozil dr. Šustersiča in Štefeta. Na misel nam prihaja, da je bil kmet gotovo v toliki, če ne v večji nevarnosti, kakor za njim sedeča gospoda. Saj se je on sam moral boriti s podivjano živaljo, a prepustimo ga njegovi usodi. Mogoče ga je zbesnela živina stresla raz sedeža, da je našel na kakršenkoli način smrt — ali je pa ga prav «čudovit način» ostal pri življenju. Vsekakor mu privoščimo slednje — samo to želimo, ako je še živ, da se zgasi s svojo kobilico v «Slovenčevem» uredništvu, kjer naj zahteva, da popolnijo naknadno zgodovino te grozne vožnje.

Eden, ki se mu smili tudi ubogi kmet, v imenu mnogih.

Farška zavist in nestrpnost. Podjetni tiskar g. Iv. Lampret v Kranju bo izdal spomladi v 3000—5000 izvodih brošuro «Vodnik po Gorenjskem» z mnogimi slikami in s popisom vseh znamenitejših krajev lepe Gorenjske. Knjižica, ki bo pozneje izšla tudi v češkem in nemškem jeziku, se ne bo prodajala, temveč se bo razposlala hotelom, gostilnam, kavarnam, različnim korporacijam in posameznikom **brezplačno**, in zato je povsem naravno, da bo treba troške za papir, tisek, nabavo podob i. t. d. pokriti na drug način. G. Lampret, ki je kot tiskar ravno tako trgovec, kakor n. pr. «Katoliška tiskarna», seveda ne bo tiskal v zabavo in zastonj zalagal brošure, in zato vabi v pokritje troškov potom tiskane okrožnice trgovce in gostilničarje, da naj proti razmerno res prav nizki ceni inserirajo svoja podjetja v «Vodniku». Tako se dela drugod in gotovo je vse hvale vredna Lampretova ideja, da se tudi pri nas uvedejo take brošure. «Vodnik po Gorenjskem» bo velikega pomena v narodno-gospodarskem pogledu z ozirom na promet tujcev in na drugi strani se domačim tvrdkam nudi prilika, da priporočajo svoja podjetja na vspešen način v knjižici, ki bo prišla med svet v več tisoč izvodih. Človek bi tedaj mislil, da bo vsakdo odobral idejo, ki nikomur ne more škodovati, pač pa mnogim koristiti, a že ste se oglasili farška zavist in nestrpnost. «Slovenec» se namreč poroča z Gorenjskega, da Lampret pošilja svoja vabila za inseriranje tudi v župnišča, da pa je Ivan Lampret vnet liberallec, v čegar posesti je tiskarna, kjer se tiska listič «Gorenjec». Prvo je prav grda pobožna laž, kajti Lampret je razposlal svoje okrožnice le trgovcem, gostilničarjem in drugim obrtnikom, ker župniki vendar ne bodo inserirali, po kateri ceni bero maše, drugi odstavek je pa napisal «Slovenčevi» dopisnik edino le z namenom, da bi odjedel svojemu bližnjemu malo kruhka. Če končno še omenjamo, da je pred nedavnim časom vrnil kranjski dekan Koblar nekemu tukajšnjemu obrtniku priporočilni cirkular, ko je prej rdeče podčrtal spodaj odtisnjeno ime Lampretove tiskarske tvrdke, potem mislimo, ne bo težko uganiti, kje na Gorenjskem se je izkuhala ljubezniva «Slovenčeva» notica. Mi prav toplo priporočamo Lampretovo podjetje.

Seja kranjskega občinskega odbora 24. t. m. Župan poroča, da je v sporazumljenju s policijskim odsekom mesto odstopivšega mestnega redarja Postišeka sprejel kot občinskega slugo J. Perdana in da bo koncem l. l. potekla najemna doba za sejmarino in šotarino, vsled česar bo po sklepu tržnega odseka razpisal oddajo pod dosedanjimi pogoji. — Računski zaključek mestne kopeli, ki izkazuje prebitka K 247-64, se odobri in se izreče zahvala odboru, ki je oskrboval kopel. — Občinski odbor ne ugovarja prošnji L. Oblaka za koncesijo žganjetoča in reši nekaj prošenj za vsprejem v občinsko zvezo. — Godbenemu društvu se prepusti za godbene vaje soba v mestni ubožnici do preklica proti letni najemščini 30 kron s pogojem, da društvo skrbi za kurjavo samo. — Ko se še spremené nekatere točke novega klavničnega regulativa, zaključí župan sejo.

Napad. Gabrijel Benedik in Ivan Zaletu, oba iz Strazišča pri Kranju, sta se minulo nedeljo v gostilni nekoliko sporekla. V ponedeljek dopoldne pa je Zaletu na cesti počakal Benedika in ga s kolom tako močno udaril po desni nogi, da mu jo je zlomil pri kolenu. Benedika so morali prepeljati v deželno bolnico.

Na koso je stopila dne 17. t. m. bosa 18 let let stara Marijana Rode iz Spodnjih Tenetiš, občina Predvor, in si prerezala na levi nogi dva prsta skoro popolnoma proč. Pripeljali so jo v deželno bolnico.

Izžrebani porotniki. Za prihodnje zasedanje porotnega sodišča v Ljubljani, ki se prične dne 1. decembra, so med drugimi izžrebani z Gorenjskega gospodje: Anton Globočnik v Železnikih, Janko Grašek v Kamniku, Franc Hajnrihar v Selcih, Mat. Janežič v Domžalah, Josip Jarc v Medvodah, Adolf Kreuzberger v Kranju, Luka Kmet na Kokrici, Ivan Kavčič v Medvodah, Jakob Matjan v Zgornji Šiški, Ivan Povšner v Kokri, Anton Pezdnič v Ljubnem, Franc Sušnik v Škofji Loki, Karol Skala in Avgust Trpinc v Kamniku.

Veselico napravi Slovensko bralno društvo v Retečah pri Škofji Loki jutri v nedeljo v gostilni g. Janeza Zakotnika na Trati. Začetek ob pol štirih popoldne. Spored: Bob iz Kranja. Šaljiva igra v enem dejanju. — Šaljiva lotorija. — Prosta zabava. Vstopnina 20 vinarjev za osebo. Šaljivi dobitki se na dan veselice hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Občinski odbor škofjeloški. Piše se nam odontod: Poročali smo že, da je imel občinski odbor v Škofji Loki v sredo 15. t. m. sejo, v kateri je bil na dnevnem redu razgovor o določitvi cene za lomljenje kamenja v južnem delu Kamenitnika. Tvrdo Gross & Comp. je zastopal nadinženir g. Müller. Kakor znano, v tej seji ni prišlo do konečnega sklepa, ker se občinski odbor ni mogel zediniti glede določitve cene. Seja je bila torej preložena na ponedeljek 20. t. m. A človek obrača, občinski odborniki pa obrnejo. Ne govorili bi o stvari, ko bi bila za Loko kar tako brezpomembna. A temu ni tako, baš pa nasprotno, zato morda izpregovorimo o priliki obširnejše. Samoobsebi je umevno, da je bila na dnevnem redu zopet ista nerešena točka. Razgovor bi se imel torej sukati le okrog te točke, kar bi bilo po splošnem parlamentarnem redu edino pravilno. Občinski svetnik g. Avgust Sušnik in odbornika gg. Andrej Jamnik in Frančišek Sušnik so se pa v gotovem oziru popolnoma oddajili od dnevnega reda, na kar je po daljšem razgovarjanju občinski svetnik Avgust Sušnik odšel — in občinski odbor ni bil več sklepčen. Torej že dve seji, a rešenega nič. V tretjič gre rado. Zato smo radovedni, kakšen je bil uspeh seji, ki je bila sklicana včeraj, 24. t. m. zvečer.

Volitev župana v Selcih. Pišejo nam: Dne 23. t. m. se je vršila v tretjič volitev župana v Selcih, a tudi tokrat brez uspeha. Vsled tega stopi v veljavo stari občinski odbor, ki bode vodil zopet nove občinske volitve. Klerikalci so jezni, posebno župnik Rožnik, ki je mislil, da bode vse plesalo na njegovo piščalko.

V Železnikih je utorila v bajerju 79 letna Katarina Jerala, beračica, po domače Mežnarjeva Katra, dne 17. t. m. popoldne ob 4. uri. — Vsled slabosti se je menda prekucnila v vodo ter storila žalosten konec.

Nesreča. Posestnika Franca Pfeiferja iz Čirčič pod Kranjem je udaril na cesti konj na desno nogo s kopitom tako močno, da mu je zlomil nogo. Prepeljati so ga morali v beželno bolnico.

Gorelo je dne 16. t. m. v mlinu Gregorija Pančurja iz Zgornjega polja v okraju Kamnik. Škode ima 5000 K, zavarovan pa je bil za 350 kron.

Vlak je povozil minulo nedeljo popoldne blizu Vižmarij 38let staro, gluhonemo Malensko dekle Ano iz Tacna. Šla je po progi, ko je pridrdral iz Medvod osebni vlak št. 1715. Stroj jo je vzel predse in povozil. Bila je hudo razmesarjena.

Nesreča na Jesenicah. Delavec Jožef Trstnik je dne 18. t. m. ponesrečil v tovarni za žice na Jesenicah. Pri delu ga je žareča žica sunila v desno oko, katero je izgubil.

Narodna čitalnica v Kamniku vabi k plesnemu venčku, združenim z gledališko predstavo, jutri v nedeljo dne 26. oktobra 1902. Spored: Ženski jok. Veseloigra v enem dejanju. — Ples. Vstopnina za društvenike 40 vin., za nedruštvenike 60 vin. Pri predstavi in plesu svira mestna godba na lok. Odbor.

Srečen lov. V kamniški Bistrici so minuli teden ustrelili 34 divjih koz. Najemnik lova knez Windischgrätz jih je sam postrelil 10.

Grad Mekinje pri Kamniku so kupile ljubljanske nune Uršulinke, katere bodo ondi ustanovile nov samostan.

Na Kranjskem sploh.

Ponesrečen klerikalni shod. Minulo nedeljo so hoteli klerikalci napraviti shod v liberalni Kostanjevici na Dolenjskem. Govoriti bi imela dr. Šuštersič in dr. Krek. In napredni Kostanjevičani so sklenili, da ne bosta govorila ne dr. Šuštersič, ne dr. Krek. Naprednih kmetov je bilo okrog 300, klerikalcev pa samo okrog 40 in še ti so bili večinoma samo duhovniki. Dasiravno je bil shod naznanjen za tretjo uro popoldne, vendar so klerikalci v silni zadregi in videč obupni svoj položaj, otvorili shod šele ob polštirih. Napredni kmetje so si namreč pre-skrbeli piščalk, činel, bobenčkov, konjičkov, ki piskajo i. t. d. Komaj je dekan Schweiger stopil na oder, je zadonelo iz sto in sto grl: «Živio dr. Tavčar, pereat Žlindra!» Obenem so začeli igrati na tiste instrumente, ki so jih rabili klerikalci v deželnem zboru. Začeli so žvižgati, piskati, tolčis činelami, bobnati in zvoniti s kravjimi zvonci. Sunder je bil nepopisen. Nek kmet pa je nosil okrog polno vrečo z napisom: «16% žlindra». Na farovškem dvorišču, kjer bi se imel vršiti shod, ni bilo razen domačega in še enega drugega župnika nobenega duhovnika. Vsi so bili v župnišču in žalostno gledali ta prizor. Izmed navzočih ni nihče vedel, da je dr. Šuštersič dve uri prej ponesrečil v Krškem (primerjaj str. 424). Ljudje so mislili, da je skrit v župnišču, zato so klicali: «Kje je Žlindra? Kje je poglavar vseh goljufov? Prikaži se, Žlindra!» i. t. d. Ime Žlindra je ljudi tako raztogotilo, da so se nekateri lotili farovških vrat, da bi jih razbili in šli v farovž iskat dr. Šuštersiča, a starejši so jih pregovorili, da so odnehali, češ: «Pustite Žlindro, saj ni vredna, da bi si mazali z njo roke.» Šuštersiču bi se bilo tedaj slabo godilo, da je bil v tem trenutku na dvorišču. Celih 5 četrt ure je trajalo obstruiranje z raznimi instrumenti in klici, ne da bi mogel od klerikalne stranke kdo ziniti le besedico. Navzoči okrajni glavar je zahteval mir, vse je utihnilo, na kar je naznanil, da je shod končan. Z gromovitimi živio-klici na dr. Tavčarja in na napredno stranko ter s pereat-klici na Žlindro so naprednjaki zapustili farovško dvorišče. Klerikalci so potem imeli v farovžu pri zaprtih vratih zborovanje po § 2. Udeležilo se ga je k večjemu 30 do 40 oseb.

Društvo v varstvo živali se je minuli četrtek ustanovilo v Ljubljani. Društvo ima 230 članov, letni donesek znaša 4 krone.

Zahtevajte „Gorenjca“
v vseh gostilnah in kavarnah!

Razne vesti. Napad na krščanske socialiste so vprizorili v Stockerau socialni demokrati. Udeležnike so ometali z blatom in gnili jajci. — V Belemgradu se vrši te dni shod srbskih časnikarjev. — Mihael Stavrev, ki je l. 1895 umoril bolgarskega ministrskega predsednika Stambulova, je bil ta teden pred porotniki obsojen na smrt na vešalih. — Pariška policija je prišla nekega anarhista, ki je oborožen z bodalom in revolverjem hotel splezati v vrt predsednika francoske republike. Pozneje se je dognalo, da ima opraviti z duševno bolnim človekom. — V Smyrni je bil umorjen milijonar Jozeglin.

Koliko je veljalo zadnje romanje na Sv. Goro. Goriška «Soča» piše: Menili smo, da je stalo zadnje romanje na Sv. Goro okroglo 10.000 kron, a zanesljiveje računajo oni, ki pravijo, da je stalo v vsem skupaj okrog 20.000 kron, ako upoštevamo troške prej in slej ter ... kupčijo na Sv. Gori. Vsakdo je nesel seboj «spomine» s Sv. Gore domov svojim znancem. Mnogo denarja so pustili za «ofer» in še posebno za — sv. maše. Očividci trdi, da so se ljudje kar trli okoli «bukelc», v katere so se zapisovale «sv. maše». To bodo «mašoni», da bo veselje!

Moč mravlje. Mravlja lahko vleče naprej stvar, ki je 60krat večja kot ona. To je ravno tako, kakor bi moč, ki je 150 funtov težak, vlekel 9000 funtov ali 90 stotov.

Vseslovanska razstava v Petrogradu. Kakor znano, prirede Rusi leta 1904 v Petrogradu splošno vseslovansko razstavo (umetniško, obrtno, kmetijsko i. t. d.). «Ruski kružok» v Ljubljani je sklenil na svojem obnem zboru 15. t. m., da prevzame vsa posredovanja med Rusijo in slovenskimi društvi ter posamičnimi podjetniki, ki se nameravajo razstave udeležiti. Oficijelno se seveda društvo te razstave ne more udeležiti.

Lah, otrovan z mačkom. Fr. Troletti v Bresciji v Italiji je bil poseben ljubitelj mačje pečenke. Te dni ni vjel nobenega živega mačka, pač pa je našel na cesti nekega mrtvega mačka. Zadovoljil se je s tem. Nesel je mačka domov, odril ga, skuhal in pojedel. Skoro na to je začutil strašne bolečine. V par trenutkih je bil Troletti mrtev. Pojedel je otrovanega mačka.

Gospodarske stvari.

Opisuje župan Matija Bobnar.

Proti opeklina. Mnogim se primeri nesreča, da opečejo z vrelo vodo sebe ali kakega otroka. Vsi tisti naj bi se posluževali sledečih pripomočkov: Nadrigne se malo navadnega mila (žajfe) in se polije po njem nekoliko vode. Ko se to zmeša, se namaže kos platna na debelo in se položi na rano. V kratkem času bolečina odjenja; če se pa ponovi, se daje taka obveza toliko časa na rano, da se polagoma ozdravi. Če storimo to takoj, ko smo se se opekli, ne bode niti mehurčkov. Dobro je, če pridnesmo opeklini, kadar smo se v živo opekli, milo nekoliko arnike.

Bengaličen ogenj, lep rdeč, dobiš, ako zmešaš del šelaka in štiri dele solitrovo-kislega stroncijana. Ta zmes gori z lepim plamenom in ne daje preveč dima.

Krmljenje konj s koruso. Vselej naj se preide polagoma od ovenega na korusno krmljenje. Predno se pokrmi, naj se korusa 24 ur namaka v vodi ali pa naj se dá konjem poprej piti vode, predno se jim dá korusa. Največ korusa naj se jim dá zvečer. Sveža (frišna) korusa ali zrnje se ne sme dajati konjem. En del korusa zaleže toliko, kakor šest delov ovsu.

Zmrznene sesalke pri vodnjakih se otajajo, če se vanje vsuje kuhinjske soli. Z eno kilo soli se otajata dva ali trije črevlji. Zato pa je treba eno uro časa. Gorka voda se za to ne sme rabiti.

Vinska letina v Istri je letos prav dobra, kajti nabralo se je 5.500.000 kilogramov grozdja. Tudi kakovosti je izborne.

Kako se poznajo gobe, so li za uživanje ali ne? V dvomu, je li goba užitna, t. j. zdrava, ali ne, se

spozna prvič, ako se goba prelomi in nekaj časa pusti. Ako je goba prava, ostane ji znotraj barva neizpremenjena, dočim vsaka dvomljiva ali strupena goba kmalu vsa zelena postane. Na Laškem pa baje gobe še drugače spoznavajo. Denejo jih kuhati in med nje zelen peteržilj. Ako je ta ostal med njimi zelen, so gobe užitne, ako pa je postal rjav ali črn, tedaj so gobe ne- užitne in škodljive. Posnemanja vredno.

Domača knjižnica.

Apno v kmetijstvu je naslov ravnokar izišli knjižici, ki jo je spisal g. Francisek Stupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske. Marsikje zemlji nedostaja apna, in kmetovalec tamkaj navzlic skrbnemu obdelovanju in gnojenju ne more priti do pravega vspeha, ker v rastlinski hrani manjka apna. Apno pa ni le rastlinska hranilna snov, ampak se ž njim v mnogih slučajih zemlja tudi rahlja in izboljšuje, izboljšuje se krma in se zatirajo rastlinski škodljivci. Vse to knjižica pojasnjuje poljudno in natančno, tako da jo bo vsak kmetovalec s pridom čital. V I. delu knjižica popisuje apno, kaj je, kje se nahaja, kako se pretvarja in kakšen pomen ima v kmetijstvu. V II. delu pa uči kako se zemlja spozna, da potrebuje apna, katere snovi se rabijo za apnenje, kako se pripravljajo, kako in kdaj se apni, po koliko apnenih tvarin je potrebnih za apnenje v najrazličnejših slučajih, v kakšnem razmerju je apno z drugimi gnojili, pomen klajnega apna ter porabo apna pri uničevanju kmetijskih škodljivcev. — Knjižica obsega IV+56 strani male osmerke in jo pojasnjuje 11 podob. Dobiva se v pisarni c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani ter stane samo 30 vinarjev (s poštino vred). Zaradi važnosti in zelo nizke cene knjižico toplo priporočamo.

Loterijska srečka dne 18. oktobra t. l.

Trst: 1 74 52 43 81

Posamezne številke „Gorenjca“

se prodajajo po 10 vin. v

Škofji Lokl pri g. M. Žigonu, trafika na glavnem trgu;

Radovljici pri g. Ottonu Homannu, glavna trafika.

Janko Kocmut

v Kranju

uljudno priporoča slavnemu občinstvu v mestu, kakor tudi na deželi svojo zalogo

galanterijskega in norimberškega blaga

dalje vsakovrstnega papirja in vsega v to stroko spadajočega blaga.

Nadalje priporoča

za Miklavža in Božič

najnovejše vrste
igrač v veliki izbori.

kakor tudi druga primerna darila za Božič in Novo leto po najnižji ceni.

Za mnogobrojni obisk trgovine proseč beleži

z odličnim spoštovanjem

Janko Kocmut.

Tedenski sejem v Kranju dne 18. t. m.

Prignalo se je 480 glav goveje živine, 12 telet, 257 prašičev, 12 ovac, — kozlov, 241 buš, — konj. — 50 kg: pšenice K 7:30, prosa K 6:50, ovska K 6:—, rži K 6:20, ajde K 7:—, ječmena K 6:—, krompirja K 1:80, fižola: ribniški K 9:—, koks K 10:50, zelen K 7:— do 7:50.

Vedno le „pristno“. Ne malokdaj izraža kdo pri nakupovanju željo, da bi dobil samo „pristno“ blago. Kaj pa je pravzaprav „pristno“? S tem označujemo „prvotno“, „prvo“ blago, ki je izdelano tako, kakor ga je hotel izumitelj. V današnjih dneh pa kaj radi „posnemajo“ novo, dobro stvar, ki ima kaj uspeha, ter prodajajo posnemek kot „prav tako dobrega“, časih celo kot „boljšega“. To se godi zlasti pri živilih, najsi je uprav tu najbolj važno, da se odjemalec ogiblje „nepristnim“ izdelkom. Ko se je pred več nego deset leti Kathreinerjeva Kneippova sladna kava spričo nenavadnih svojih prednosti čudovito hitro udomačila v rodbinah, so se takoj pojavili posnemovalci, da bi navadne pražene izdelke, ki so bili le po zunanosti podobni pristnemu blagu, prodajali kot „enako dobre“ in tako kupčevali v svoj prid. Seveda ni trajalo slepenje nikoli dolgo, zakaj naše gospodinje, ki so se dale enkrat ali dvakrat „pregovoriti“, da se poizkusile posnemek, so kaj hitro opazile veliko razliko v okusu. Ali če eden neha, začne zopet drugi, zato ravna vsaka gospodinja pametno, če ob nakupu sladne kave vselej pristavi: „Pa le pristno Kathreinerjevo“ v znanih Kathreinerjevih zavojih. Zakaj samo ta ima priljubljeni, prijetni okus, ki se močno bliža okusu zrnate kave, in samo ta izboljšuje kavo, ki je že prišla v vsakdanjo navado. Tudi je „pristna Kathreinerjeva kava“ priznana najboljši nadomestek za zrnato kavo, kjer je ta zdravniško prepovedana. Kathreinerjeva kava je bila in je še zdaj pač najboljši, pristni izdelek, še danes nedosežen v svojih vrlinah. Zanj res velja toli izpričano geslo: „Pravo je zdravo“.

Ceno se odda

lepo opravljena soba s hrano.

Poizve se pri Fidru na polju.

169—2

Garantirano pristni

168—2

BRINJEVEČ

lastni izdelek

Petra Šmida

v Selcih pri Škofji Loki.

Mestna hranilnica
v Kranju
obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

2—20 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 2,851.893.78. Stanje hipoteknih posojil K 1,822.756.04.

Pavel Bizjak

knjigovez v Kranju št. 118 na glavnem trgu

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi za vezanje knjig po najnižjih konkurenčnih cenah in s solidno postrežbo.

V zalogi ima vsakovrstne knjige, molitvene in druge, kakor tudi „Večno molitev“, dalje razglednice, podobice i. t. d.

Obenem naznanja, da izide v njegovi založbi začetkom meseca novembra popolnoma nova povest „Ivan Resnicoljub“ ali žrtev očetovih pregreh in brošurica: „Preračunjenje funtov na kilograme.“

171—1

Hiša

obstoječa iz hleva, svinjaka, poda kozolca, za 13 merikov posetve njiv, vrta, iz katerega se redi lahko dvojje govedi, se odda s 1. januarjem pod prav ugodnimi pogoji v najem.

168—2

Natančneje se izve v gradu Prevola pri Kranju.

Učenca

sprejme Henrik Suttner, urar v Kranju.

150—6

Prešernove
poezije

v novi popolni izdaji z življenjepisom, literarno-zgodovinskimi črticami in estetično oceno. — Uredil Anton Aškerc. — Elzevir-izdaja (rudeče usnje z zlato obrezo 3 K, 96—17 po pošti 3 K 20 h.

Založništvo

L. Schwenkner

v Ljubljani.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

Velika zaloga zgotovljenih oblek
za gospode, dečke in otroke
konfekcije za dame.

— Solidno blago po čudovito nizkih cenah. —

Ceniki se razpošiljajo zastoj in poštne prosto. 154—5

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli,
lekar,

dvorni založnik Nj. svet. papeža Leona XIII.
v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopeje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izborna učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih in črevesnih boleznih.

Krmin, 13. maja 1897.

Miroslav Leitner,
c. kr. davčni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

IV. 170-4

Karel grof Strasoldo.

Priznано najboljšę

oljnate barve

smlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja

po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. 82—21

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Andrej Boucon

140-6 LJUBLJANA

Prule (Sredina) št. 13

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

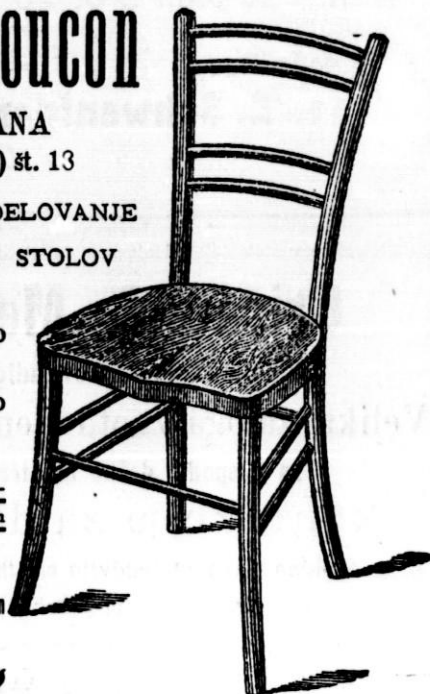
VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE

in vseh v to stroko spadajočih predmetov, kise izvršujejo natančno po naročilu.

Znanja naročila se izvršujejo točno in po najnižjih cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoni in frankovano.

Prodaja na drobno!

Prodaja na debelo!

Večkrat premicano!

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi hiše, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, tepežne in cene priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov
August Dreise

75—28

v Ljubljani.

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na peresa in posteljno opravo, saloga pohistva,

priporoča vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob, otroških vozičkov, naslonjačev, počivalnikov (sofa, kanape, divan) in sobno opravo 60—27

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje zastoni in poštne prosto.

Razpošiljanje točno.

G. Tönnies

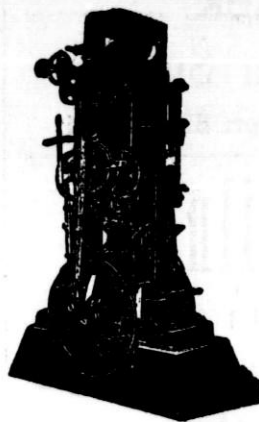
Ljubljana 76—22

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna

priporoča kot posebnost vse vrste

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ameriške turbine, bencin-motore in parostroje.

G. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic, kmetijskih strojev, I. moravska mehanična tkalnica čevl in pasov

R. A. SMEKAL

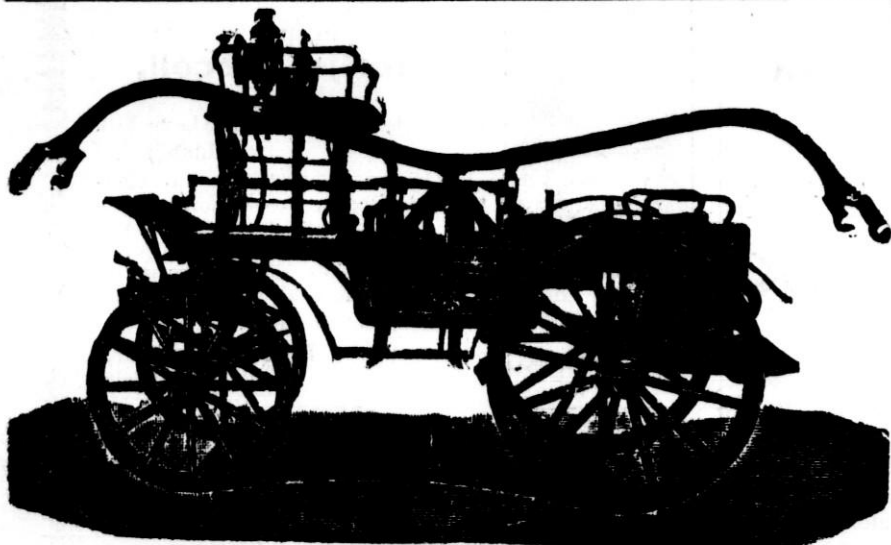
v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9

priporoča 13—40

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebnikom brizgalnice vsake vrste, s patentom proti zmrzlini in s priredbo, da tiste na obe strani vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice, s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati delo — naučba v teku treh dni — ter ne potrebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno. Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v
upravnistvu „Gorenjca“.

1-43

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stólpne
križe, štedilnike i. t. d.

81-22

Specijaliteta: valjični zastori (Rollbalken).

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepene v najboljših kako-
vostih. — Strelovodne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
nišč in kopelnih naprav od preproste do najfinejše izvršbe proti
jamstvu primernege, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno.

118-13

J. Sartori

ključavničarstvo in trgovina z železnino
v **Radovljici, Gorenjsko**

priporoča svojo zalogo najboljših
mlatilnic na vitle po K 103—
„ „ roke „ „ 112—
vsake vrste slamoreznic, šivalnih strojev za krojače
in šivilje, kolesa (bicikelji) od K 160—240.
Najboljše železo in jeklo, kovina za okna in vrata
štedilna ognjišča vsake vrste, kuhinjske posode
i. t. d. i. t. d.

112-14

Nad 500 različnih vzorcev

Pri nakupu blaga za

Moške obleke

se dobro priporoča

R. MIKLAUC

v Ljubljani, Špitalske ulice šte. 5

ki ima v zalogi vedno najnovejše blago.

O resnično nizkih cenah se vsakdo lahko prepriča.
74-24

Vzorke pošilja na zahtevanje poštne prosto

Postrežba zanesljivo dobra

Cene jako ugodne

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključavničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

☛ Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. ☛

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Kuverte in vizitnice po najnižji ceni

105-24

priporoča Iv. Fr. Lampret, tiskar v Kranju.

Primerna darila

ure, zlatnino
in srebrnino
po jako nizkih cenah
priporoča

H. SUTTNER, urar
v Kranju. 73-19

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

Stanje hranilnih vlog:
1,200.000 K.

Rezervni zaklad:
nad 36.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poroštvom
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje
po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 20-40

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 97-17

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

JOS. POGAČNIK

krojaški mojster v Radovljici štev. 41

priporoča slavnemu občinstvu

svojo delavnico za izdelovanje

Raznovrstnih
oblek

za gospode, uradniških uniform, salonskih,
turistiških in kolesarskih oblek, havelokov,
površnikov in zimskih sukenj.

Različno blago, in sicer najmoderneje je vedno
14-39 v zalogi.

Sl. šolskim vodstvom

na Gorenjskem se udano priporočam za cenjena naročila
šolskih tiskovin.

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju

Iz prve roke se oddaja za polovično ceno:

«Slovenski Narod»

164-3

«Slovenec»

«Laibacher Zeitung»

pri L. Rebolju, hotel «Nova pošta» v Kranju.

Učenca

poštenih starišev, ki ima
veselje do **tiskarstva**
in je dovršil vsaj par
gimn. razredov, sprejme

Iv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

MATIJA AŽMAN

mizar za stavbe in pohištvo

v Kranju št. 123

v lastni hiši

naznanja slavnemu p. n. občinstvu, da je
popolnoma prenovil svojo delavnico, katero
je spopolnil z **najnovejšimi, modernimi**
stroji, katere goni elektrika.

Imam obilo suhega lesa v zalogi in spreje-
mam vsa, tudi največja v mizarско stroko
spadajoča dela in jih izvršujem dobro, so-
157-5 lidno in po najnižjih cenah.

Diljem Požgaj

knjigovez v Kranju, glavni trg 132
v hiši g. M. Bizjak

priporoča svojo

največjo knjigoveznico na Gorenjskem

opremljeno z vsemi potrebnimi modernimi
stroji in pripravami. Izdeluje vsakovrstna ve-
zanja, od preprostih do najfinejših, kakor tudi
različna galanterijska dela — vse okusno,
trpežno in po najnižjih cenah. 160-4

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni, za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vposiljativne naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši štev. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.